

Nieuwsbrief PFR Updates - Nummer 34, 2017

Nummer 34, 2017

Redactie: W.M. Schrama, L. Hu, M. Jonker, M. van der Leeden en J. Tigchelaar.

INHOUDSOPGAVE

Hof

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2017:7429](#) 22-08-2017

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2017:3381](#) 22-08-2017

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2017:3382](#) 22-08-2017

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2017:3300](#) 15-08-2017

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2017:6975](#) 08-08-2017

Rechtbank

[Rechtbank Oost-Brabant, ECLI:NL:RBOBR:2017:4592](#) 25-08-2017

Uitspraken zonder ECLI

[Europees Hof voor de Rechten van de Mens](#) 22-06-2017

Barnea et Caldararu t. Italië

Bij deze uitspraak ontbreekt de ECLI

RECHTSPRAAK

Echtscheiding van twee vrouwen met kind. Zelfstandig verzoek van verweerster in scheidingsprocedure om verklaring van onbekend donorschap van de Stichting donorgegevens kunstmatige bevruchting over te leggen aan de ambtenaar van de burgerlijke stand, opdat het moederschap van de duomoeder komt vast te staan en daarmee het gezamenlijk gezag. Verzoek wordt op inhoudelijke gronden afgewezen.

Verweerster in de scheidingsprocedure verzoekt bij wijze van zelfstandig verzoek te bevelen binnen twee dagen na betekening van de beschikking de verklaring in artikel 1:198 lid 1 onder b BW over te leggen aan de ambtenaar van de burgerlijke stand, zodat die ambtenaar de geboorteakte kan aanvullen dan wel verbeteren zodat daaruit blijkt dat verweerster de moeder is van de minderjarige. Verzoekster voert tegen dit verzoek verweer.

De rechtbank overweegt als volgt. Het duomoederschap ontstaat van rechtswege door huwelijk als de moeder uit wie het kind is geboren gebruik heeft gemaakt van een zaaddonor in de zin van artikel 1 onder c sub 1 Wet donorgegevens kunstmatige bevruchting en de identiteit van de zaaddonor onbekend is aan de vrouw bij wie de kunstmatige donorbevruchting heeft plaatsgevonden. Op grond van artikel 1:198 lid 1 onder b BW dient bij de geboorteaangifte een verklaring van de Stichting donorgegevens kunstmatige bevruchting te worden overgelegd aan de ambtenaar van de burgerlijke stand, waaruit blijkt dat de identiteit van de zaaddonor onbekend is aan de vrouw bij wie de kunstmatige donorinseminatie is verricht. Indien de verklaring van de stichting niet wordt overgelegd, ontstaat ook geen gezag van de duomoeder van rechtswege. Dat is in dit geval niet gebeurd. Het duomoederschap en daarmee het juridisch ouderschap kan alleen ontstaan indien ten tijde van de geboorteaangifte de bedoelde verklaring ter hand wordt gesteld aan de ambtenaar van de burgerlijke stand.

Verweerster stelt dat daarmee geen volledige gelijkstelling heeft plaatsgevonden met andere huwelijken. Daarin zou de rechter alsnog moeten voorzien. De rechtbank overweegt dat met de invoering van de mogelijkheid om de duomoeder van rechtswege juridische ouder van een kind te laten worden, de wetgever heeft willen voorzien in een eenvoudige procedure om dat

te realiseren. Aan het ontstaan van rechtswege van het juridisch ouderschap worden door de wetgever wel eisen gesteld. Die worden ook gesteld omdat er altijd een derde in het spel is, de biologische vader. Door gebruik te maken van een onbekende zaaddonor blijkt dat de moeder en de duomoeder, maar ook de zaaddonor, ervoor hebben gekozen dat de biologische vader geen rol zal spelen in het leven van het kind. Gelet op de gevolgen voor een kind bij het ontstaan van ouderschap, dienen er voldoende waarborgen te bestaan om er zeker van te zijn dat sprake is van een onbekende zaaddonor. Die waarborgen worden gegeven doordat een onafhankelijke stichting is belast met de afgifte van de noodzakelijke verklaring benodigd om van rechtswege het juridisch ouderschap te laten ontstaan van de duomoeder. Er is naar het oordeel van de rechtbank dan ook geen sprake van een wettelijke regeling die onvolledig is. De wetgever heeft zich gerealiseerd dat er verschillen bestaan tussen een bekende en een onbekende zaaddonor en de consequenties daarvan voor de rechtszekerheid. Bovendien voorziet de wet in de mogelijkheid om, indien juridisch ouderschap niet van rechtswege ontstaat, via andere wegen alsnog juridisch ouderschap te verkrijgen. De rechtbank wijst het verzoek af.

Kanttekening: het valt op dat de rechtbank het verzoek te bevelen dat alsnog een 'verklaring van onbekend donorschap' aan de ambtenaar van de burgerlijke stand wordt overgelegd, inhoudelijk behandelt en afwijst. Het gaat om een verzoek dat moeilijk te beschouwen is als een nevenvoorziening, ook niet onder de restcategorie van verzoeken die gedaan kunnen worden als er voldoende samenhang is met het verzoek tot echtscheiding en niet te verwachten is dat de behandeling tot onnodige vertraging van het geding zal leiden. De samenhang met het verzoek tot echtscheiding is er mijns inziens niet in voldoende mate. SW

Instantie: Rechtbank Oost-Brabant

Datum uitspraak: 25-08-2017

ECLI: ECLI:NL:RBOBR:2017:4592

Zaaknummer: C/01/315144 / FA RK 16-6116

RECHTSPRAAK

Man stelt dat de rechtsgrond voor de partneralimentatie ontbreekt. Dat is niet langer de lotsverbondenheid, maar het verlies van verdien capaciteit. De vrouw is haar verdien capaciteit tijdens het huwelijk niet verloren. De man vraagt op te leggen alimentatie in duur te beperken. Dat verzoek wijst het hof eveneens af. Hof stelt behoefte vast aan de hand van behoeftelijst. Man heeft voldoende draagkracht om in aanvullende behoefte te voorzien.

De man stelt zich in zijn eerste grief primair op het standpunt dat de rechtsgrond voor een alimentatieverplichting jegens de vrouw ontbreekt, en voert daartoe het volgende aan. De huidige grondslag voor partneralimentatie is, kort gezegd, lotsverbondenheid. In wetsvoorstel 34231 is deze grondslag losgelaten en is de nieuwe grondslag voor partneralimentatie compensatie voor mogelijk verlies van verdien capaciteit. Het voorstel is nog niet aangenomen, maar dit verwoordt wel de huidige maatschappelijke opvattingen. De vrouw zou er maatschappelijk en financieel gezien niet anders voorstaan indien zij niet met de man was gehuwd. Zij heeft verschillende opleidingen gevolgd. Zij heeft zowel voor als na de geboorte van de kinderen diverse dienstbetrekkingen gehad, waaronder als administratief medewerkster, secretaresse en verkoopster. De man heeft de vrouw altijd aangemoedigd om te werken en zich te ontwikkelen. Indien de vrouw niet in staat is zelf in haar onderhoud te voorzien, is dat te wijten aan de situatie op de arbeidsmarkt of aan een gebrek aan inspanning aan haar kant, wat in beide gevallen niet voor zijn rekening en risico dient te komen. De vrouw voert hiertegen verweer.

Het hof overweegt dat volgens vaste jurisprudentie de grondslag voor de alimentatieverplichting als bedoeld in artikel 1:157 BW tussen gewezen echtgenoten is de lotsverbondenheid. Het hof verwijst naar HR 9 februari 2001, NJ 2001/216. Tegen deze achtergrond ziet het hof in de door de man aangevoerde omstandigheden geen aanleiding voor de conclusie dat de onderhoudsverplichting zou zijn beëindigd. Het standpunt van de man dat de enige rechtsgrondslag een compensatie voor mogelijk verlies van verdien capaciteit is, vindt, zoals ook blijkt uit voornoemd arrest, geen steun in het recht. Ook in het door de man

genoemde wetsvoorstel ziet het hof geen aanleiding om het standpunt van de man te volgen, alleen al nu blijkens de nota van wijziging van 14 maart 2017 (*Kamerstukken II* 2016/17, 34231, 7) de huidige grondslag voor partneralimentatie, zijnde voortdurende solidariteit en lotsverbondenheid, wordt gehandhaafd.

Ten aanzien van de limitering verzoekt de man de alimentatieverplichting te beperken tot twee, hoogstens drie jaar. Er is geen sprake van economisch nadeel als gevolg van het huwelijk. De vrouw draagt geen zorg meer voor minderjarige kinderen. De vrouw heeft vermogen na verdeling. Er is ook geen maatschappelijk draagvlak meer voor een twaalf jaar durende alimentatieverplichting. De man betaalt al alimentatie vanaf 1 maart 2015.

Het hof is van oordeel dat de door de man gestelde omstandigheden een limitering van de duur van de alimentatieverplichting niet rechtvaardigen. Het hof neemt hierbij in aanmerking dat de vrouw haar verdien capaciteit volledig benut en dat zij hiermee niet in haar behoefte kan voorzien. Partijen zijn gedurende twintig jaar gehuwd geweest en zij hebben twee kinderen. De rolverdeling in het gezin was traditioneel in die zin dat de man veel werkte en de vrouw een parttime baan had en voor de kinderen zorgde. Tegen die achtergrond, bezien in het licht van de grondslag van de alimentatieverplichting, kan de stelling van de man dat de vrouw door het huwelijk geen economisch nadeel heeft geleden niet leiden tot het door de man gewenste gevolg van limitering. Nu het gezien haar arbeidsverleden, opleiding en leeftijd niet te verwachten is dat de vrouw in een grotere mate dan thans het geval is, in haar (aanvullende) behoefte kan voorzien, ziet het hof geen aanleiding de alimentatieverplichting in duur te beperken. De omstandigheid dat de vrouw gedurende de echtscheidingsprocedure bij wijze van voorlopige voorziening al een uitkering tot levensonderhoud van de man ontving, maakt dat oordeel niet anders, alleen al omdat de wettelijke grondslag daarvan een andere is dan die van de alimentatieverplichting op de voet van artikel 1:157 BW. Het hof wijst het verzoek tot limitering af.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 22-08-2017

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2017:3381

Zaaknummer: 200.198.184/01

RECHTSPRAAK

Afwijzing verzoek tot verhuizing naar Zwitserland. Hof geeft in de uitspraak apart uitleg aan de twee kinderen die graag samen met de moeder naar Zwitserland willen verhuizen.

Een van beide kinderen is naar het hof gekomen om te worden gehoord. Deze minderjarige heeft in het gesprek met de raadsheer-commissaris gezegd dat hij de beslissing van het hof goed wil kunnen begrijpen. Daarom schrijft het hof een aparte uitleg voor de kinderen. Deze luidt als volgt:

‘De oudste minderjarige heeft in zijn brief geschreven en de jongste heeft tijdens het gesprek met de raadsheer verteld, dat zij heel graag met hun moeder naar Zwitserland willen verhuizen. Zij vinden dit belangrijk voor de gezondheid (astmatische klachten) van hun moeder. De jongste minderjarige vindt dit ook voor zichzelf nodig omdat hij ook last heeft van astma en pollenallergie. Verder vond deze minderjarige het niet leuk op school omdat hij werd gepest. Hij verwacht dat het in Zwitserland leuker is, dat de mensen aardiger zijn en het er rustiger is. Met zijn vader wil hij geen contact. Hij heeft goed nagedacht over of hij het wel leuk vond bij zijn vader en kwam tot de conclusie dat dit niet zo was en dat hij er gespannen was. Hij voelt zich niet gehoord door zijn vader omdat hij de verhuizing tegenhoudt en nu ook wil hij dat hij bij hem komt wonen zonder dit eerst te bespreken. Ook de oudste minderjarige wil geen contact meer met zijn vader.

Het hof begrijpt dat de kinderen er veel zin in hebben om naar Zwitserland te verhuizen. Het is belangrijk voor kinderen om het fijn te hebben waar zij wonen. Maar het is niet goed voor kinderen dat zij in een vreemd land gaan wonen, terwijl het erg onzeker is of dat blijvend kan zijn (of dat mag van dat land en of het financieel kan), of zij daar hun school kunnen oppakken zonder te grote achterstand (de taal moeten zij nog leren) en of zij vrienden kunnen maken. Het hof heeft de indruk dat beide minderjarigen een te ideaal beeld hebben van het wonen in Zwitserland. En dat nu het wonen in Nederland als helemaal niet leuk wordt gezien, terwijl dat ook niet helemaal kan kloppen. Het hof vindt het ook niet goed voor kinderen dat ineens hun vader uit hun leven verdwijnt door een verhuizing. Dat mag op dit moment voor de kinderen niet zo belangrijk lijken door hun grote wens om naar Zwitserland te verhuizen.

En door hun teleurstelling in vader omdat hij zich verzet tegen de verhuizing. Maar opgroeiende kinderen hebben een moeder en een vader nodig. Deze tijd van opgroeien tot hun 18e jaar kunnen zij niet overdoen. Het hof vindt het argument van de gezondheid van moeder en de jongste minderjarige niet zo sterk dat zij hiervoor persé naar Zwitserland moeten verhuizen. Ook de andere argumenten vindt het hof geen goede redenen voor die verhuizing. De problemen van school, vriendjes en contact met vader kunnen net zo goed in Nederland worden besproken en aangepakt. Dat kunnen de ouders samen doen en als dat niet lukt kunnen zij hierbij hulp zoeken. Het hof vindt het jammer voor beide minderjarigen dat zij, omdat hun ouders niet goed kunnen overleggen met elkaar, nu in zo'n spannende en onzekere situatie terechtgekomen zijn.'

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 22-08-2017

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2017:7429

Zaaknummer: 200.218.779/01 en 200.218.779/02

RECHTSPRAAK

Verdeling huwelijksgoederengemeenschap. Is de vrouw draagplichtig voor de helft van de schuld aan de bank, ook als de man haar handtekening zou hebben vervalst? Hof: ook als de vrouw geen weet zou hebben gehad van het krediet dan is dat op zichzelf nog onvoldoende om te concluderen dat het onaanvaardbaar zou zijn dat de vrouw de schuld aan de bank mede zou moeten dragen. Geen reden in dit geval om af te wijken van de hoofdregel.

Het gaat in deze zaak om de vraag of de schuld aan de bank door partijen gezamenlijk gedragen dient te worden of dat deze in de onderlinge verhouding tussen partijen uitsluitend voor rekening van de man zou moeten komen. De beslissing van de rechtbank komt erop neer dat partijen ieder voor de helft van deze schuld draagplichtig zijn.

Geen van partijen betwist dat er ten tijde van de indiening van het verzoek tot echtscheiding een schuld aan de bank was uit hoofde van de kredietovereenkomst. Op grond van artikel 1:94 lid 5 BW valt de schuld aan de bank in de gemeenschap van goederen. Krachtens artikel 1:100 lid 1 BW hebben de echtgenoten een gelijk aandeel in de door de echtscheiding ontbonden huwelijksgemeenschap. Dit betekent dat de vrouw in het kader van de verdeling van de gemeenschap in beginsel de helft van de daaruit voortvloeiende schuld voor haar rekening moet nemen.

Van deze hoofdregel kan slechts worden afgeweken indien toepassing daarvan naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is. Het is aan de vrouw, die die afwijking bepleit, om feiten en omstandigheden te stellen en zo nodig te bewijzen dat die situatie zich voordoet.

Indien de man inderdaad de handtekening van de vrouw heeft vervalst, hetgeen hij betwist, en de vrouw (dus) geen weet had van het krediet, is dat naar het oordeel van het hof op zichzelf nog niet voldoende om te concluderen dat het onaanvaardbaar zou zijn dat de vrouw de schuld aan de bank mede moet dragen. Dat zou immers ook het geval zijn als de man de schuld op eigen naam was aangegaan. Dit zou evenwel anders kunnen liggen indien het met

een vervalste handtekening verkregen krediet niet aan de gemeenschap, maar uitsluitend aan de man zelf ten goede zouden zijn gekomen (vgl. Hof Amsterdam 18 december 2012, ECLI:NL:GHAMS:2012:BZ4666). De vrouw heeft daarover gesteld dat zij vermoedt dat die gelden zijn besteed aan de woning waarin de man thans met zijn huidige partner woont. Die stelling heeft de vrouw echter, in het licht van het hierna volgende, onvoldoende onderbouwd. Het hof heeft ter zitting de nota van afrekening met partijen besproken. Uit die nota blijkt dat van het verstrekte krediet van € 66.000 in totaal € 54.624,14 is besteed aan het aflossen van een tweetal eerder verstrekte kredieten. Over het aangaan en de besteding van die eerdere kredieten heeft de vrouw niets gesteld, hoewel dat op haar weg lag. Wel heeft zij ter zitting in hoger beroep beaamd dat partijen zo'n tien jaar geleden, toen zij hun huis met inboedel kochten, op grote voet hebben geleefd. Onder deze omstandigheden moet het ervoor worden gehouden dat die eerdere kredieten, en daarmee ook de aflossing daarvan, aan de gemeenschap ten goede zijn gekomen. Het resterende deel van het krediet, € 11.375,86, is destijds overgemaakt op een rekening van de man. De man heeft gesteld dat hij die bedragen heeft besteed aan de woning van partijen en voor de gebruikelijke kosten van partijen. Tegen die achtergrond had de vrouw nader moeten motiveren waarom dit laatste bedrag niet mede aan haar ten goede is gekomen. Zij heeft daarvan bovendien geen bewijs aangeboden. Het hof concludeert dat de vrouw onvoldoende heeft aangevoerd om een afwijking van de hoofdregel te rechtvaardigen. Het hof bekrachtigt de bestreden beschikking.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 22-08-2017

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2017:3382

Zaaknummer: 200.204.103/01

RECHTSPRAAK

Kinderalimentatie. Aan de man wordt verdien capaciteit toegerekend, gebaseerd op het inkomen dat hij onmiddellijk voorafgaande aan zijn ontslag verdiende. Het aandeel van de onderhoudsplichtige stiefouder van het kind wordt na afweging van de omstandigheden bepaald op 1/3 van de behoefte van de minderjarige.

De man heeft in hoger beroep gesteld dat hij vanwege een inkomensdaling als gevolg van zijn ontslag niet in staat is om kinderalimentatie te voldoen dan wel aan zijn bestaande onderhoudsverplichting jegens het kind te voldoen. De vrouw heeft dit betwist.

Het hof is van oordeel dat de man onvoldoende heeft onderbouwd dat hij onvoldoende draagkracht heeft om aan zijn verplichting tot betaling van kinderalimentatie te voldoen. Sinds zijn ontslag drijft de man een onderneming die sinds 2014 winstgevend is. Zijn stelling dat hij zich niet meer uit het bedrijf heeft uitgekeerd dan de maandelijkse bezoldiging van € 2.000 bruto per 1 januari 2016 en voordien geen inkomsten uit het bedrijf heeft ontvangen, heeft de man onvoldoende onderbouwd. Onbetwist is de stelling van de vrouw dat de man er een luxe levensstijl op nahoudt die niet overeenstemt met het door hem gestelde inkomen. De stelling van de man dat hij in al die jaren geleefd heeft van spaargeld en leningen bij zijn broer, heeft hij niet nader onderbouwd. Ook de post onkostenvergoedingen in de resultatenrekening 2015 van € 12.259,88 heeft de man niet inzichtelijk gemaakt door hiervan specificaties over te leggen. Gelet op onder meer het vorenstaande heeft de man niet voldaan aan de verplichting van artikel 21 Rv tot een juiste en volledige voorlichting van de rechter en de wederpartij. Op grond van deze bepaling staat het het hof vrij daaraan de gevolgtrekkingen te verbinden die het geraden acht. Het hof is voorts van oordeel dat het op de weg van de man had gelegen om zich in te spannen om op andere wijze inkomen te verkrijgen, bijvoorbeeld door (actief) te solliciteren op een functie in loondienst, toen de onderneming naar zijn zeggen niet renderend genoeg bleek om voldoende inkomsten uit te ontvangen. Hij heeft niet aannemelijk gemaakt dat hij aan deze inspanningsverplichting heeft voldaan. Gelet op vorenstaande is het hof van oordeel dat de man redelijkerwijs in staat moet worden geacht weer zijn oude inkomen dat hij onmiddellijk voorafgaande aan zijn ontslag verdiende, te genereren.

Door zijn huwelijk en samenleving met de moeder van de minderjarige, is de partner van de moeder stiefouder en onderhoudsplichtig voor het kind geworden. Blijkens de parlementaire geschiedenis met betrekking tot artikel 1:395 BW (Parl. Gesch. BW Inv. Boek 1, p. 1442-1443) zijn, in het geval de onderhoudsverplichting van de stiefouder samenvalt met die van de ouder van de kinderen, de verplichtingen ter zake onderhoud in beginsel van gelijke rang. De omvang van ieders onderhoudsverplichting hangt dan af van de omstandigheden van het geval waarbij als belangrijke factoren in het bijzonder gelden het gegeven dat tussen de ouder en het kind een nauwere verwantschap bestaat dan tussen de stiefouder en het stiefkind, de draagkracht van de ouder en de stiefouder en de feitelijke verhouding tot ieder van de onderhoudsplichtigen. Het hof neemt als omstandigheden in aanmerking dat er sprake is van een regelmatig contact tussen de vader en de minderjarige en dat de partner van de moeder pas sinds 10 juli 2015 stiefouder van de minderjarige is. Gelet op deze omstandigheden ziet het hof aanleiding om de onderhoudsverplichting van de stiefvader wiens draagkracht toereikend is om in de behoefte van het kind te voorzien, te stellen op 1/3 deel van de behoefte van de minderjarige en het overige 2/3 deel van de behoefte naar rato van draagkracht te verdelen tussen de vader en de moeder.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 15-08-2017

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2017:3300

Zaaknummer: 200.200.442/01

RECHTSPRAAK

Moeder verzoekt bijzondere curator van haar taak te ontheffen, omdat zij het niet eens is met de inhoud van het rapport en de werkwijze van de bijzondere curator. Hof wijst het verzoek af, omdat dit niet op de wet is gebaseerd.

Bij beschikking heeft de rechtbank (ambtshalve) een bijzondere curator benoemd om de kinderen te vertegenwoordigen. Aan het hof ligt voor het verzoek van de moeder om de bijzondere curator van haar taak te ontheffen (ontslaan). Aan haar verzoek heeft de moeder ten grondslag gelegd dat zij het niet eens is met de inhoud van het rapport en de werkwijze van de bijzondere curator.

Het hof constateert dat dit verzoek niet op de wet gebaseerd is, zodat reeds om die reden het verzoek om de bijzondere curator van haar taak te ontheffen (ontslaan) dient te worden afgewezen. Overigens merkt het hof op dat ook bij toewijzing van het verzoek dit er niet toe zou hebben geleid dat het rapport van de bijzondere curator buiten beschouwing wordt gelaten, hetgeen de moeder – blijkens haar verklaring ter zitting – met haar verzoek beoogt.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 08-08-2017

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2017:6975

Zaaknummer: 200.202.494/01

RECHTSPRAAK

Barnea et Caldararu t. Italië

Rechtvaardiging voor uithuisplaatsing en plaatsing van kind ter adoptie. Verplichting van staat om bij scheiding de contacten tussen familieleden te bevorderen. Verplichting van de staat om de relatie tussen gezinsleden bij de eerste mogelijkheid te herstellen. Scheiding van ouder en kind mag niet slechts door tijdsverloop worden bepaald. Voorbijgaan aan deskundig advies dat in voordeel van ouders pleit.

Verzoekers 1 en 2, de ouders van vier kinderen, zijn Roma- en kampbewoners. Na de geboorte van hun jongste kind C. in 2007, wendden ze zich voor materiële hulp tot de sociale diensten maar hun verzoek werd afgewezen. Verzoekers lieten hun baby, C., regelmatig bij een kampbewoner, E.M. Toen E.M. door de politie voor oplichting werd aangehouden, was C. – toen nog geen twee jaar oud – bij hem. De autoriteiten vermoedden dat verzoekers in ruil voor een appartement hun kind aan E.M. hadden gegeven, maar deden geen onderzoek hiernaar. C. werd onmiddellijk uit huis geplaatst en beschikbaar gesteld voor adoptie. Er werd geoordeeld dat C. geen perspectief had bij haar ouders. Verzoekers mochten haar twee keer per maand bezoeken. Bij de bezoeken toonde C. een sterke genegenheid voor haar ouders en huilde uitvoerig als zij weggingen. De sociale diensten beëindigden de contactregeling. De rechtbank benoemde een deskundige (deskundige A) die adviseerde dat C. terug bij de ouders geplaatst zou moeten worden nadat de ouders financiële hulp hebben gekregen om hun woonomstandigheden te verbeteren. De rechtbank benoemde een tweede deskundige die adviseerde dat er tussen de ouders en het kind geen band bestond. Een bijzondere curator werd door de rechtbank benoemd, die oordeelde is dat C. verwaarloosd werd en ter adoptie geplaatst moest worden. De rechtbank verklaarde C. – in 2009 – daarop beschikbaar voor adoptie.

Tegen deze beslissing gingen verzoekers in beroep. Het hof van beroep benoemde een nieuwe deskundige die oordeelde dat verzoekers adequate en betrokken ouders zijn, dat zij een sterke band met C. hebben en dat de plaatsing van C. bij E.M. slechts een reactie was op de acute armoede waarin zij toen verkeerden. Op basis van dit advies oordeelde het hof van beroep dat

de sociale diensten een proces van terugplaatsing van C. bij haar ouders in gang dienden te zetten. De sociale diensten gaven geen gevolg aan deze uitspraak. Integendeel, zij beperkten de contactregeling verder. Zij gaven als reden dat de ouders hun woning waren kwijtgeraakt. Nadat C. twee jaar bij de pleegouders had verbleven, werd een verzoek tot verlenging van de plaatsing van C. bij de pleegouders ingediend. De rechtbank ging hierin mee en overwoog dat – ingevolge het tijdsverloop – de vijfjarige C. het best bij de pleegouders gedijde.

Dit was in 2012. Een procedure gericht op gezagsbeëindiging werd opgestart. De ouders hadden een bezoekenregeling met C. om de veertien dagen. De pleegouders dienden een verzoek in tot adoptie van C., maar dit werd afgewezen om de reden dat de relatie tussen de pleegouders en de biologische ouders verslechterd was, een situatie waaronder C. leed. De pleegouders hadden de zesjarige C. verteld dat haar ouders haar aan E.M. hadden verkocht. Toen C. zeven jaar oud was, besliste de rechtbank dat ze terug naar haar biologische ouders moest gaan, een beslissing waarmee C. grote moeite had. Ze keerde bij haar ouders terug, maar vertoonde daar gedragsproblemen. Het hof van beroep bevestigde deze uitspraak en overwoog dat C. reeds vier jaar eerder – in 2012 – naar haar ouders had moeten terugkeren. Er werd een contactregeling tussen C. en de pleegouders vastgesteld.

In Straatsburg stellen verzoekers dat artikel 8 EVRM is geschonden, door de uithuisplaatsing van C. in 2009 en vanwege de vertraagde acties om het gezin weer bij elkaar te brengen. Het EHRM oordeelt dat er voor de scheiding van C. van haar ouders geen rechtvaardiging voorhanden was. De ouders waren als zijnde een groot gezin en als kampbewoners kwetsbaar en hadden op hulp van de autoriteiten moeten kunnen rekenen. In plaats daarvan besliste de rechtbank in 2009 dat C. uit huis mocht worden geplaatst en beschikbaar mocht worden gesteld voor adoptie. Het EHRM overweegt dat er weliswaar sprake was van materiële tekorten (armoede), maar geen sprake van een opvoedingstekort. Het hof van beroep had integendeel overwogen dat verzoekers goed in staat waren om hun ouderlijk rol te vervullen en dat zij met C. een sterke band hadden. De rechtbank had niet voorbij mogen gaan aan het deskundig advies – van deskundige A – waarin werd voorgesteld C. geleidelijk aan bij verzoekers terug te plaatsen, aldus het EHRM. Het EHRM is ook niet te spreken over het feit dat de beslissing van het hof van beroep in 2012 tot afwijzing van het adoptieverzoek en tot terugplaatsing van C. bij verzoekers niet ten uitvoer werd gelegd. Als reden om de uitspraak niet ten uitvoer te leggen stelden de autoriteiten dat de ouders geen woning hadden, geen vast werk, en dat ze bij familieleden inwoonden, terwijl C. goed geïntegreerd was in het pleeggezin en met verzoekers contact onderhield. Het EHRM merkt op dat de rechtbank had beslist – in weerwil van het advies waarin de sterke emotionele band tussen verzoekers en C. werd benadrukt en waaruit tevens bleek dat de autoriteiten geen empathie hadden voor verzoekers – tot verlengen van het verblijf van C. bij de pleegouders en tot verminderen van de frequentie

van contact tussen verzoekers en C. tot vier keer per jaar. De rechtbank onderbouwde haar beslissing met de overwegingen dat verzoekers geen woning hadden, dat C. moeilijkheden zou ondervinden bij het terugkeren naar verzoekers en dat ze in het pleeggezin sterke banden had ontwikkeld. In 2015 onderkende het hof van beroep – net als dit hof al in 2012 had gedaan – dat de opvoedingskwaliteiten van verzoekers en hun oprechte liefde voor haar niet in geding waren. Het EHRM benadrukt dat het EVRM niet theoretische of fictieve, maar concrete en effectieve rechten beschermt. Hieruit volgt, aldus het EHRM, dat verzoekers' recht om C. op te voeden niet slechts door tijdsverloop mag worden bepaald, maar aan de hand van relevante criteria beoordeeld dient te worden. De voorkeur die de rechtbank voor de pleegouders uitsprak, was echter vooral ingegeven door de werking van het tijdsverloop en het effect op C. van terugplaatsing in haar oorspronkelijk gezin. Deze redenen vormden echter niet de uitzonderlijke omstandigheden die een scheiding van ouder en kind kan rechtvaardigen. Het EHRM overweegt dat een dergelijke rechtvaardiging in principe niet kan voortvloeien uit een actie of inactie van de staat. Het EHRM benadrukt dat de autoriteiten gehouden zijn om de contacten tussen de gezinsleden in stand te houden en het samenzijn bij de eerste mogelijkheid te herstellen. Door de scheiding van verzoekers en C. en diens plaatsing ter adoptie en vervolgens door deze scheiding van 2009 tot 2016 in stand te houden is artikel 8 EVRM geschonden.

Instantie: Europees Hof voor de Rechten van de Mens

Datum uitspraak: 22-06-2017

Zaaknummer: 37931/15